

"Књиге не могу да науче оно што играчке могу да улију у дете, народи који имају више играчака су они исти који имају више индивидуалности, идеализма, и јунаштва, и ако кажете каквим се играчкама забављају ваша деца, могуће је предвидети какви ће људи од њих постати" **Е.Сергена**

За почетак само неке назнаке

Компјутер као играчка

Компјутерска технологија и софтвер обогаћују дечју животну средину чинећи је изузетно подстицајном, што омогућава откривање нових видова искуства, убрзава интелектуално сазревање и подстиче развој креативних потенцијала.

Уз све позитивне стране које се наводе у вези коришћења компјутера у васпитно-образовном раду треба напоменути и неке приговоре, а они се првенствено односе на: претерану и неконтролисано употребу, једносмерну програмираност као и програме који подстичу агесију и друге негативне ставове и понашања која се преносе на децу.

Посебно треба нагласити да компјутерске игре не смеју да постану једина дечја преокупација.

Улога васпитача у игри

Деци је потребан васпитач као саиграч, занимљив, ведар, који помаже деци да испоље самосталност, помаже деци да артикулишу своје потребе и усмере радозналост; заједно са децом тражи и креира материјале за игру; помаже да се открију нови аспекти игре и играчака. Он постаје чувар аутентичности дечје игре, чувар дечјих радова, који не присиљава децу и не прекида их, штити игру од претеране педагогизације.

Процес подршке дечјој игри можемо назвати подупирањем, оплемењивањем, култивисањем, подстицањем. Васпитач то ради пре свега организујући средину за боравак деце, а затим заузимајући одређене улоге које не нарушавају аутентичност дечје игре.

У сваком случају, потребно је да васпитач постигне игру у свим развојним доменама - интелектуалном, социјалном, физичком и емоционалном - и истовремено да буде пажљив посматрач. Васпитач је увек истовремено активан у више различитих улога.

Из Правилника о општим основама предшколског програма, Београд, октобар 2006. године.

Л.С.Виготски – игра као "водећа активност" на предшколском узрасту.

Посебну вредност игре представља то што она ангажује дете више него реални живот. У игри се дете понаша савршеније него обично, делује линијом већег отпора и превазилази свој стадијум развоја - путем игре деца сама проширују сопствену Зону наредног развоја, усвајајући способност саморегулације и сарадње, кроз постављање циљева, контролу понашања у складу са циљевима и субординирајуће акције према правилима, пре него импулсима "у игри дете себе надвишава за главу" (Виготски, 1996).

ПРЕДШКОЛСКА УСТАНОВА
НАТА ВЕЉКОВИЋ
КРУШЕВАЦ

СТРУЧНА СЛУЖБА

ЗНАЧАЈ ИГРАЧКЕ У ПЕРИОДУ ОДРАСТАЊА ДЕТЕТА ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА

*Трајне ствари које дарујемо својој деци
су корени и крила*

ПРИРЕДИЛА:
СЛОБОДАНКА МИЛАДИНОВИЋ, ПЕДАГОГ

16.06. 2014. год.
Крушевац

Шта играчка представља за дете?

Играчка је много више од обичног предмета за игру, она је основа дечје игре, њен покретач, даје идеју за игру и садржај игри. Дете у игри "оживљава" и својом маштом преображава играчку.

ИГРАЧКА је сарадник у игри, саиграч, све чешиће и друг у усамљености, повод за дружење са другом децом а неретко и средство за испробавање сопствених могућности.

Играчка доприноси развоју и обликовању дечјег искуства и усмерава његово понашање.

КРИТЕРИЈУМИ ЗА ДОБРУ ИГРАЧКУ

Педагошки захтев који треба да испуњава дечја играчка:

- да је примерена узрасту детета коме је намењена, да одговара узрастним могућностима детета или да је за корак испред њих,
- да је ураћена тако да покреће психофизичке снаге детета,
- да буди дечју радозналост, стваралаштво, машту,
- да подстиче активну и радосну игру,
- да буди добро расположење и да подстиче на сарадњу.

Хигијенско-здравствени захтеви које треба да испуњава дечја играчка:

- добра играчка треба да поседује првенствено атест о нешкодљивости материјала од ког је направљена,
- да је израћена од квалитетног материјала, без оштрих ивица или металних делова који могу повредити дете током игре,
- да је постојаних боја,
- да се може лако одржавати у смислу прања и дезинфекције.

Естетски захтеви које треба да испуњава дечја играчка:

- играчка треба да буде ведрих боја, складног облика,
- треба да буде верна имитација предмета ког представља,
- лепота играчке има велику улогу као средство за васпитање естетског укуса.

За сваки узраст дече карактеристичне су одрећене играчке, мада има и оних које су увек омиљене и присутне **на свим узрастима** као што су: **лутка, коцке, лопта и књиге.**

Сваки период у развоју детета карактерише одрећени облик игре што наравно условљава и **ИЗБОР ИГРАЧКЕ.**

Играчке су неизоставан услов богате, плодне маштовите, привлачне и развојно подстицајне игре.

Оновна функција игре је адаптивна

"она помаже детету да постепено асимилира и савлада непријатна искуства"

(Кондић, 1998).

Играчке за дете у првој години живота

Од роћена до осам месеци развија се само један облик игре-функционална игра. То је игра са функцијама које код детета сазревају: моторичке, перцептивне и чулне функције. Омиљена играчка је звечка, бебе привлачи звук боја, могућност да звечку ставе уста. У овом периоду погодне су и меке играчке које имају могућност пружања пријатног звука и које дете може лако да држи у руци.

Поред функционалних игара, манипулативно-експлоративне игре предметима обележавају период до годину дана. Играчке су: гумене лутке, играчке животиње-које пуштају звук, шупље коцке...

Играчке за дете од године до две године.

Поред наведених игара јављају се сложеније игре, а самим тим и играчке јер је дете овладало функцијом управљања и исправног ходања, моторика шаке је развијенија. Игре предметима добијају карактер експерименталних игара. Играчке су: разнобојне коцке, кофице, лопатице, посуде различитог облика боје и величине.

У овом периоду јављају се зачеци симболичке игре (игре представљања)

Дете најчешће "храни" друге особе или ставља лутку да "спава" Играчке, којим се дете игра треба што више да личе на праве предмете или жива бића које представљају.

Играчке за дете од три године.

Детета од три године, поседује велики степен енергије али мали обим пажње. Свака нова ситуација за њега је истраживачка. Почиње да комбинује предмете да би изградило „кулу, мост, воз“ зато играчке треба да буду разне врсте коцки, пажњу им привлаче и једноставне слагалице.

Деца користе прибор за цртање, воштане боје, фломастере, дрвене бојице, обликују фигуре од пластелина.

Симболичке игре добијају прави замах, зато је добро обезбедити играчке које представљају: кућни намештај, мајсторски алат, лекарски прибор. Игра улога се јавља у овом периоду, и има посебан значај за социо-емоционални развој детета.

Играчке за децу од четири и пет година.

За овај узраст је карактеристичан брзи развој моторичких вештина и безгранична енергија, играчке за овај период су играчке које траже акцију, покрет, саиграча: бицикл, тротинет, лопта.

Игре са правилима-домине, парне карте, "Човече не љути се слагалице, музичке играчке, перлице

Деца доста у овом периоду користе и прибор за цртање.

Заступљене су и драмске игре у којима садржаји чине обично ситуације и свакодневног живота, играчке су најчешће модели предмета који се употребљавају у породици. Лутке, одећа за лутке, кућна опрема, прибор за кување, телефон.

Играчке за децу у периоду пред полазак у школу

У овом периоду је израћена могућност да се усмери пажња на проблем решавају проблем-ситуације, потреба да се откривају својства живог света материје кроз чулно искуство и мале експерименте.

У овом периоду је битно савладати основна правила понашања у саобраћају. Играчке су: друштвене игре, шах, карте, мице, дидактичке игре игре стратегије, сложеније слагалице са словима и бројевима, словарице модели ваге, лупе, микроскопа, модели саобраћајних знакова, саобраћајни мапа, фигуре пешака, аутомобили, игре путовања са различитим правилима, музички инструменти.

Када неко дете не може да се игра, треба да се забринемо као када одбија да једе или спава.
(М.Клајн)

Све наведене играчке треба схватити искључиво као предлог, који је заснован на „ нормама“ које су дефинисане, имајући у виду статистичке просеке у развоју дече у области моторике, сазнајног развоја, развоја говора и социо-емоционалног развоја.

***** Уколико дете добије играчку сувише рано, биће обесхрабрено својом неспособношћу да је употреби на прави начин и вероватно ће је одбацити изгубивши стрпљење у узалудним покушајима да је превазиђе.**